

SOBOTNA PRILOGA

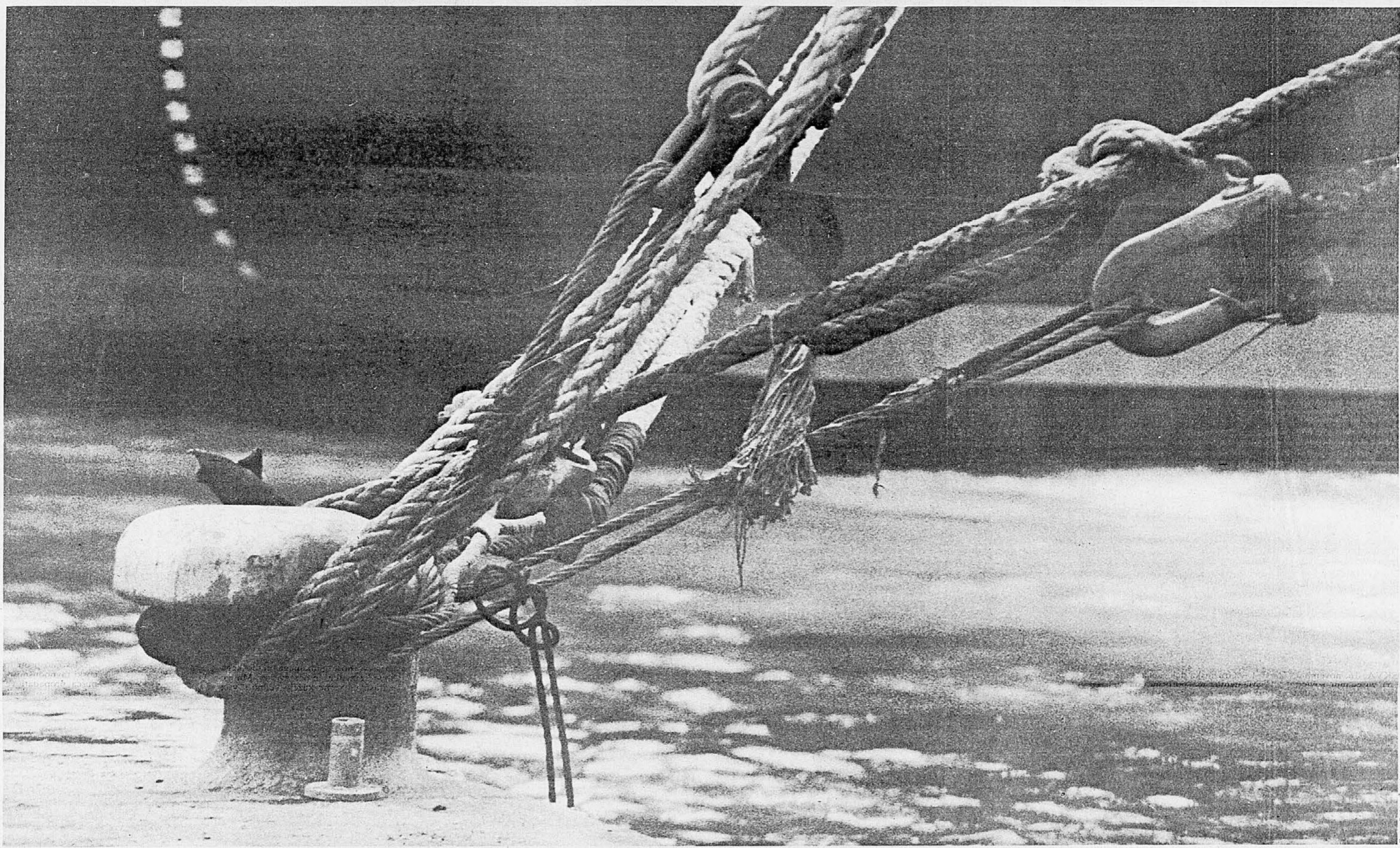

Foto: Slobodan Zivkovic

Slovenski politiki mislijo literarno

D

ne 4. marca 1858 je senator John Hammond, eden izmed političnih voditeljev Juga, rekel: »Brez topovskega strela in ne da bi potegnili meč iz nožnice lahko prisilimo ves svet na kolena, če se predzrežno začeti vojno z nami... Kaj se bo zgodilo, če v teku treh let nihče ne bo gojil bombaža. Ne bom na široko razpravljala o tem, kar si vsakdo izmed nas lahko predstavlja. Toda eno je zunaj vsakega dvoma: Anglija bo napravila vse, kar je v njenih močeh, in mobilizirala ves civilizirani svet, da reši Jug. Ne, ne boste se predzrežili bojevati z bombažem. Ni take oblasti na zemlji, ki bi si predzrežila bojevati z nami. Bombaž je vladar sveta.«

Sedem let pozneje je Jug izgubil vojno proti Severu. Izkazalo se je, da bombaž vendarle ni sveta vladar.

Slovenija nima nobenega svojega »bombaža«, kar je njena pomanjkljivost, v sedanjih okoliščinah pa morda tudi prednost. Če bi ga imeli, bi se namreč lahko predajali istim utvaram, kot se jim je omenjeni južnjaški senator. Tako pa bolj ali manj vemo, da nam zvezde niso naklonjene, da nas mednarodna skupnost noče priznati, da smo z vsakim dnem bolj revni, s čimer se zmanjšuje tudi naša specifična teža, da... Naš položaj skoraj ne bi mogel biti slabši. To pa je – pa naj zveni še tako paradoksalno – pravzaprav najboljši izhod, s katerega lahko krene naše razmišljanje o sebi in o naših možnostih. Kajti če kreneš v vojno – in slovenska izločitev iz Jugoslavije bi bila svojevrstna vojna, vsaj na gospodarskem in diplomatskem področju – je treba še enkrat pretehtati vse »parametre«, ki kakorkoli utegnejo vplivati na izid konflikta.

Če smo čisto konkretni: sedanjí položaj Slovenije ni samo slab, ampak je že naravnost shizofren. Zvezni premier Ante Marković nas je s svojo gospodarsko politiko privedel na rob brezna, in ker je očitno na namerava spremeniti, bomo v brezno tudi zgmeli. Da

bi bila mera polna, se je za naše izdelke zaprl največji trg v državi – Srbija. In medtem ko nas Srbi bojkotirajo in pljujejo, bomo očitno v prihodnjih mesecih zbirali denar za sanacijo njihovega gospodarstva. V Beogradu namreč niso – tako kot v Sloveniji – puščali svojih podjetij propadati, ampak so večji del njihovih izgub zvito knjižili na računu Beograjske banke, na katero odpade kar tretjina vseh bančnih izgub v državi. Zdjaj pa se je Marković, kot je napovedal v četrtek, odločil, da bo banke pozdravil, in sicer s »skupnim« denarjem. Če nam je to lahko v uteho: sam priznava, da to ni ravno pravično, ampak...

Pri vsem tem nam premier sploh ne pusti iz Jugoslavije. Slobodan Milošević in Borisav Jović sta vsaj toliko »poštena«, da Sloveniji ne odrekata pravice do samoodločbe. Nasprotno, Jović nam je letos že ponudil »prost izhod«, vendar so takrat naši politiki, žal, odvrnili, da se iz Jugoslavije že ne bomo pustili izrinjati. Dejstvo je, da so v Beogradu objektivno zainteresirani za odcepitev Slovenije – in to ne le zavoljo tega, ker bi se s tem povečale možnosti za zaokrožitve Velike Srbije. Priznati moramo, da je Slovenija s svojo »asimetričnostjo« vendarle nekakšen »moteč dejavnik« v Jugoslaviji; brez njene »radikalizma« bi bilo morda veliko lažje sporazumevanje med Srbijo in Hrvaško.

Težava pa je kajpak v tem, da Srbi prav nič ne naredijo, da bi nam olajšali odhod iz Jugoslavije. Toda le kdo v politiki naredi kaj za drugega...?

Slovenija se je v minulemu letu dni na svoj shizofren položaj v Jugoslaviji odzivala predvsem tako, da je paradiral s svojo suverenostjo. Res je, da je republiški parlament v tem času sprejel več zakonskih in ustavnih aktov, s katerimi je odločanje o nekaterih pomembnih stvareh preselil iz Beograda v Ljubljano, vendar je zgodovina minulega leta predvsem zgodovina resolucij in deklaracij. Večas se zdi, kot da naši politiki ne

mislijo politično (=pragmatično), temveč literarno. Kot da se že vidijo v prihodnjih zgodovinskih učbenikih, ki bodo opisovali našo sedanjost!

V Srbiji, recimo, razen ustave niso sprejeli nobenega »zgodovinskega« akta, so pa zase drugače poskrbeli. Če bi bili naši politiki vsaj pol tako pragmatični – kar v balkanskih razmerah pomeni tudi brezobzirnost in nasilnost – kot so njihovi, zdaj verjetno ne bi bili v tako slabem položaju. In če bi vsaj toliko potovali po Jugoslaviji, kot so odhajali v svet, bi se z vsemi jugoslovanskimi partnerji lažje pogovarjali o naših namerah. Jugoslavija je, žal ali ne, še vedno naša realnost, ki ji ne moremo uiti v poslovnem razredu aviona. Ministru Dimitriju Ruplu se morda zdi, da smo zdaj bolj v Evropi, ker je v zadnjem času stisnil toliko diplomatskih rok, povprečnemu Slovincu pa...

Litovski voditelji so v minulih mesecih ničlikokrat potovali v Moskvo, kjer tečejo pogajanja o odcepitvi Litve. Slovenski politiki doslej takšnih pogajanj niso niti zahtevali niti ne kaže, da bi jih vodili za zaprtimi vrati. In vendar se zdi, da bi bila to najracionalnejša pot do dokončne slovenske osamosvojitve.

Namesto tega je slovenski parlament enkrat sprejel deklaracijo o suverenosti, drugič pa so poslanci protestirali, da se iz Jugoslavije že ne bomo dovolili vreči! V vsem tem seveda je neka logika, ki pa jo je bilo iz neslovenskih perspektiv pogosto vendarle težko razumeti. Zdjaj, ko so politiki praktično že napovedali plebiscit, nas bodo nadvse čudno gledali Hrvti. Doslej je bil Otočec malodane glavno mesto slovensko – hrvaške konfederacije, zdaj pa jih nismo niti obvestili o za obe strani nadvse pomembnem dejanju. To ni šlamparija, to je odsodnost najbolj elementarnega razumevanja pomena Hrvaške za Slovenijo.

Ampak zdaj smo, kjer smo. Umika pravza-

prav ni več. Če bi v zakulisju slovenske politike sklenili, da »čas še ni zrel« za plebiscit, bi priznali ne le svojo zaletavost, temveč tudi že kar pogubno neodločenost Slovenije kot političnega dejavnika. Poleg tega je plebiscit logično nadaljevanje dosedanje politike »stopenjevanja suverenosti«; ta politika mora v tem trenutku pač prestopiti v novo kvaliteto, sicer bi stopicala na mestu, kar bi bilo zanjo usodno. Demosova strategija je bila namreč dinamična.

Zato v tem trenutku tudi sploh ni pomembno, ali se je načrt o plebiscitu skuhal v strankarski kuhinji ali kje drugje. Ta kuhinja je pač del realiteta politike.

Toda prvo, kar je treba že vnaprej preprečiti, je, da se dejanje plebiscita nikakor ne sme sprejeti v še eno slovensko »deklaracijo«. Izvesti, recimo, plebiscit, potem pa z rezultati mahati naokoli čes, vidite, ljudje nam zaupajo, ali pa: morali smo vprašati volilce za mnenje – to bi bilo dokončno potrdilo ne le amaterizma, ampak na neki način tudi neodgovornosti slovenske politike. Zato morata tako Jugoslavija kot Evropa vedeti, da plebiscit ni le še ena od muh Ljubljane, ampak je del zelo jasnega načrta.

Nove razmere na severozahodu Balkana bo sicer sprejela težkega srca, toda ne bo se mogla v nedogled vesti, kot da je tam bela lisa na zemljevidu. Navsezadnje preko Slovenije vozijo vlaki in kamioni, tu je »avstrijsko« pristanišče Koper itd.

Zato se slovenska politika v prihodnje ne bi smela izgubljati v razglabljanjih, da ali ne plebiscit, kdaj, v kakšni obliki itd. Plebiscit je – razen če se ne zgodi kaj tako ali drugače usodnega v jugoslovanskih medsebojnih odnosih – že glede na način, kako ga je Demos lansiral v javnost, realiteta, ki se je ni več mogoče odreči. V politiki bolj izkušeni Srbi, recimo, bi verjetno stvar prej v zakulisju dobro pretehtali, potem pa jo obelodanili kot »gotovo dejstvo«. Ampak vseeno upajmo, da so pobudniki slovenskega plebiscita vsaj prepričani v njegov ugodni izid, sicer bo katastrofa. Skratka, plebiscit ni težko izvesti, zato pa bo zahtevalo toliko več znanja, duha in spretnosti vse drugo, ko se bo treba ukvarjati s posledicami tega »nedeljsko prazničnega dejanja«.

Slaba je politika, ki pravi, da bomo sicer jedli travo, vendar bomo vsaj na svojem gospodarstvu. Dobra pa je tista, ki poskrbi, da v nobenem primeru ne bi jedli trave.

Slovenija torej nima bombaža, s katerim bi krenila v vojno kot s svojim kardinalnim adutom, in to je celo dobro. Če bi ga namreč imeli, bi se zelo verjetno – glede na našo naravo – prepuščali še hujšim utvaram, kot se je John Hammond na pragu ameriške secesijske vojne. Pa saj že tako živimo v mnogih utvarah, ki jih bo v pripravah na plebiscit in vse tisto, ki mu utegne slediti, treba včasih surovo razbliniti. Recimo v utvari o naši pridonosti in marljivosti, le da nam Beograd kar naprej kraje iz žepa (slednje sicer drži); pa od kod prepričanje, da je Evropa raj, le trda nebeska vrata je treba nekako odpreti? Pa...

Jug je imel bombaž in je po štirih letih vojno izgubil. Mi nimamo bombaža in imamo torej možnost, da vojno v štirih letih dobimo. Vendar potrebujemo dobre generale.

Boris Jež

ke o drugih armadah in tujih bojščin. Potrebovala pa bi podatke o lastni ogroženosti. V tem primeru bi vsekakor potrebovala lastno protibeževalno (varnostno) službo. Tega minister ni zanikal, torej takšna služba obstaja, in kaže, da se močno krepí. Ostaja pa še vendar vprašanje, čemu jo slovenska vlada potrebuje, ker je vprašanje obstoja slovenske vojske še vedno odprto. Koga bo varovala takšna varnostna služba s pooblastili sedanje SDV oz. Kosa? Za začetek bo poskušala odkriti delovanje vojaške varnostne službe in »srbske agencije« v Sloveniji. Za takšno dejavnost potrebuje enako pravno podlago, kot jo čaka sedanja SDV. Tukaj pa bo nastalo vprašanje, katere zakone krši vojaška varnostna služba in ali je mogoče preprečiti njeno delovanje, ki ima za svojo dejavnost žal še vedno pravno podlago. Podatki, ki jih bo takšna služba zbrala, bodo zgolj informirali slovensko vlado in bodo rezultat delovanja nove slovenske policijske policije. Podobne težave bodo v iskanjem »srbske agencije«. Dokler Srbija ne bo tudi pravno formalno samostojna država, ne bo mogoče preganjati njene »agencije«.

V slovenski prostor stopa nova vrsta politične policije, ki se bo morala najprej dokazati na vojaškem področju. Ob popolni blokadi SDV bo morala prevzeti iskanje podatkov o ogrožanju Slovenije v JLA in Srbiji. Odkrivala bo tovrstne agencije, zarote in dokumente. Nujna tarča bodo najprej Slovenci, zaposleni v JLA kot starešine ali kot civilni uslužbenici. Iz njih bo poskušala narediti svojo agencijo, ki naj bi slovenski vladi posredovala »zanimive« podatke. Tako usmerjena služba se bo že v samem začetku bistveno oddaljila od njebo edinega namena, varovati lastno organizacijo pred delovanjem tujih obveščevalnih služb. Postala bo orodje v rokah neke majhne, kratkoročne politike, katere vpliv seže komaj do spora med republikim in zveznim ministrom.

Slovenija bo postala prepredena z agenturnimi mrežami mnogih varnostnih služb, ki pa imajo svoje korenine doma, ne v tujini. Obstaja resna nevarnost, da se »primejo« v plodni zemlji nezaupanja. Nadzorni mehanizmi nad delom varnostnih služb v Sloveniji ne delajo. Zagotavljanje ministrov, da ni nikarkršnih vzporednih obveščevalnih organizacij, ni jamstvo zakonitosti dela njihovih resorjev. Dejstvo je, da SDV deluje, čeprav njenega dela ne ureja niti en sam veljavni predpis. Dejstvo je tudi, da vojaška varnostna služba deluje na isti način. Skupščinski nadzorni sistem se zadovoljuje s verbalnimi nastopi ministrov. Dozorel je čas, da skupščinska komisija za nadzor zakonitosti dela SDV dobi tudi pooblastila za vse podobne varnostne službe in začne s svojim delom, z neposrednim nadzorom v resorjih, ne zgolj v pisarni republikne skupščine.

Boštjan Horvat, Ljubljana

Odprto pismo dr. Katji Boh

Ze spomladi 1990 sem Odboru za razvoj socialnega skrbstva napisal pismo v zvezi s problematiko določanja višine preživitve, na katero ste mi sicer odgovorili, vendar z vašim šablonskim oz. neživiljskim odgovorom ni

sem bil zadovoljen. V odgovoru ste namreč predlagali, naj, če pride do nesoglasij glede višine preživitve, iščemo pravico s tožbo na sodišču.

Glede na to, da ste član vlade, odgovoren za socialno varstvo (verjetno tudi delavcev), predvidevam, da temeljito spremljate gospodarski položaj Republike Slovenije. Zato menim, da morate v skladu s tem položajem takoj spremiti tudi merila za določanje preživitve, kajti sedanje po nobeni logiki niso več primerna.

Dosedanji sistem je upošteval kot podlago za določanje preživitve povprečno zvišanje življenjskih stroškov. Na tej podlagi so bili v letu 1990 sledeča povišanja preživitve; od 1. 3. 1990 za 104,9 odstotka, od 1. 5. 1990 za 29,6 odstotka in od 1. 11. 1990 za 14 odstotkov. To je absurd! Če bi se namreč vprašali, za koliko so se zvišali osebni dohodki v gospodarstvu v istem obdobju, prav gotovo ne bi podpirali sedanjega sistema določanja preživitve. Hočem povedati, da nas je veliko, ki moramo plačevati preživitvo zaposlenih v slovenski industriji, kjer pa se osebni dohodki ob vrsti stečajev in drugih problemov niso v istem obdobju skoraj nič povišali, medtem ko se preživitve še naprej vrtoglavo zvišujejo.

Ker iz napisanega očito sledi, da ne morete metati v isti koš zavezance, zaposlenih v industriji, trgovskih dejavnostih ali družbenih dejavnostih, predlagam, da ne bi bilo krivic, ki se nedvomno dogajajo, da sprejmete nova merila za določanje višine preživitve.

Zato predlagam, da takoj sprejmete kot merilo za odmero višine preživitve fiksni odstotek od osebnega dohodka zavezanca. Na primer 15 odstotkov osebnega dohodka za enega otroka, 30 odstotkov osebnega dohodka za dva otroka itd. Tako bi zadeva tekla avtomatično in prizadeti starši ne bi po nepotrebnem izgubljali časa in denarja po sodiščih, skratka, ne bi bilo toliko hude krvi, po vrhu vsega pa bi v veliki meri razbremenili tudi sodišča.

Zahteva, da se otroku po ločitvi življenjski standard ne sme znižati, je smešna, saj bi se ta v vsakem primeru znižal, tudi če do ločitve ni prišlo, saj so nizki osebni dohodki v gospodarstvu dejstvo.

Tudi z vidika psihološkega razvoja otrok bi bil predlagani sistem veliko učinkovitejši, saj matere ne biogle na račun sodnijskih »peripetij« otrokom blatiti očetov in jih izsiljevati s tem, da jim omejujejo srečanja z otroki, saj bi bile vse obveznosti zavezanca vnaprej znane.

Še enkrat vas prosim, da takoj ukrepate in sprejmete nova, »bolj logična« merila za določanje višine preživitve ter s tem preprečite gorje in hudo kriz oziroma da nam omogočite, da nam bo vsaj eden od mnogih življenjskih problemov jasen vnaprej in ne bomo vsakih nekaj mesecev doživljali šokov.

V pričakovanju vašega odgovora in ukrepanja, pozdrav
Boris Tertnik, Ljubljana

P. S. Prosim za podatek, koliko trenutno znaša najvišja preživitva za enega otroka? Prosim tudi, da pri sprejemanju sklepov upoštevate dejansko stanje in ne povprečji, saj poznaate tisti pregovor, da v povprečju vsi

jemo »segeding«, v resnici pa eni samo meso, drugi pa samo zelje.

Še to: od januarja 1990 pa do danes so se preživitve zvišale za 202 odstotka! Kje v gospodarstvu so se v tem času za tak odstotek zvišali osebni dohodki?

Jamstvo za vloge pri HK službah

Iz dnevnega časopisja smo zvedeli, da je proti odgovorni osebi firme LES d.d. vložena kazenska prijava pri pristojnem gospodarskem oddelku zaradi gospodarskega prestopka. Gre za to, da je ta oseba menda pojasnjevala, da za vloge jamči republika Slovenija, kar pa ni bilo res.

Kako je s tem?

Po prvotnem zakonu o hranilno-kreditnih službah in bagajnih vzajemne pomoči (Ur. l. SRS 4/80) so članice jamčile za hranilne vloge solidarno in neomejeno. Če je HK služba deponirala zbrana sredstva pri temeljni banki, je dobila hranilna vloga statut vlog pri tej temeljni banki. To je veljalo do 23. avgusta 1990.

Z novim zakonom o hranilno-kreditnih službah (Ur. l. rep. Slovenije, št. 14/90) je hranilno-kreditna služba pravna oseba, ki odgovarja za svoje obveznosti z vsemi svojimi sredstvi. Poleg tega odgovarjajo za njene obveznosti, in sicer za dinarske hranilne vloge ter žiro račune in tekoče račune ustanovitelje solidarno in neomejeno. Do 18. avgusta 1990 je za dinarske hranilne vloge subsidiarno jamčila tudi republika Slovenija.

Zakon o spremembah in dopolnitvah tega zakona (Ur. l. 30/90) je črtal gornjo določbo o jamstvu republike in določil, da jamči republika Slovenija za »dinarske hranilne vloge pri hranilno-kreditni službi subsidiarno republika Slovenija, če je hranilno-kreditna služba pridobila jamstvo banke« (2. odst. 11. čl. zakona 14/90). To se pravi, da mora hranilno-kreditna služba najprej pridobiti jamstvo banke, le s tem pogojem jamči za dinarske vloge še Republika Slovenija. Tako jamstvo mora biti ugotovljeno v pisni obliki in samo ustna izjava delav v tej službi, da odgovarja za vloge pri njih Republika Slovenija, nima nikakršne gerancijske moči, lahko pa varčevalce zavede. Treba se je spomniti, da imamo iz bližnje preteklosti bridke izkušnje o taki službi v zvezi z Elanom.

Subsidiarno pomeni, da pride republika v postev, če služba nima več svojih sredstev in jih tudi ustanoviteljice nimajo več, če je šlo že vse na boben. V tem primeru je tudi banka soplačnik.

mag. Lojze Cafuta, Sežana

Delodajalci in sindikati

V mnogih podjetjih se ustanovljajo novi sindikati, ki stari sindikatom, kot ostankom prejšnjega režima jemljejo monopol na sindikalnem področju. Novi sindikati pa niso trn v peti samo sindikalnim monopolistom, am-

pak tudi mnogim direktorjem, ki ne priznavajo sindikalnega pluralizma. Ti direktorji so se večinoma tudi kalili ali nabirali izkušnje v prejšnjih sindikatih, preden so postali direktorji, ali pa so s sindikatom kot posrednikom in v imenu samoupravljanja manipulirali z zaposlenimi, kot se jim je zdelo. Takim poslovnim ljudem, ki se že razglašajo za delodajalce, tudi na misel ne pride, da bi priznavali ali podpirali nove sindikate, čeprav jim to nalaga tudi Statut podjetja. Po drugi strani pa ponujajo vse usluge in informacije predstavnikom starih sindikatov, saj so z njimi še naprej povezani v smislu manipuliranja z delavci. Stari sindikati namreč podpirajo vse odločitve poslovnih organov, od samacijskih programov na račun odpuščanja delavcev do prisilnih dopustov. Skupaj s samoinenovanimi predstavniki podjetij v Sloveniji Gospodarsko zbornico, so sestavili kolektivno pogodbo, ki daje vso moč in pooblastila direktorjem. Slednji se obnašajo kot lastniki podjetij, toda brez lastniške in moralne odgovornosti, ker spravljajo podjetja na boben. Pogosto so direktorji, ki so jih imenovali politične strukture, prišli reševati podjetje, ki je tonilo ravno zaradi mešanice politike v gospodarstvu. Seveda ga niso rešili, ampak so ga še bolj potopili, tem pa so znižali ceno strojev in naprav na minimum, jih nato odkupili s poceni posojili ali z visokimi plačili, ki so si jih določili. Sami so začeli delati iste izdelke, v istih prostorih ali takoj čez cesto, pobrali so iz »rešenega« podjetja še najboljše delavce in seveda uspešno poslujejo kot lastniki in delodajalci. Sedaj, ko odgovarjajo s »svojo« lastnino pred propadom podjetja so seveda zelo uspešni, delavci v prejšnjem podjetju pa so brez dela in brez sredstev ostali na cesti ali z osiromašenim podjetjem na grbi.

Vsem tem direktorjem in »delodajalcem« so seveda sindikati nepotrebni. Ker pa vlada stalno nasprotje med delodajalci in delojemalci, ali med direktorji in delavci, ali med delom in kapitalom, sindikat pa ta nasprotja s pogajanjem zmanjšuje in uravnava, podjetja brez sindikata, ki bi neodvisen od vseh struktur, nimajo perspektive. Mogoče je manipulirati z delavci sedaj, ko so že prestrašeni od represalij samoupravnega sistema in od bratske pomoči starih sindikatov. Ko pa bodo delavci postali samozavestni in začeli uveljavljati svojo ceno, svoje pravice, ko se ne bodo bali povedati, da je direktor, ki grozi delavcem z odpustitvijo, lahko sam prej na vrsti kot delavec, tedaj pa bodo tudi najbolj zakrknjeni protisindikalni delodajalci uvideli, da vladanje samo kapitala ali vladanje samo dela vodi v neizbežne moralni in materialni propad družbe, kar smo v bližnji preteklosti imeli možnost spoznati.

Zato z gotovostjo lahko trdim, da tista podjetja, katerih vodilni ne upoštevajo vseh sindikatov, ki so v podjetju enakopravni, ki ne upoštevajo njihovih opozoril, zahtev in prošelj, ne bodo dolgo perspektivna. Prvič zato, ker brez sindikata ne morejo biti uspešni, drugič pa zato, ker si bo sindikat prizadeval, da taki vodstveniki odidejo. Veliko delavcev, ki so si že pridobili pogum in samozavest, nam ustno in pisno sporoča, kaj se dogaja po delovnih mestih v podjetjih. Čeprav smo kot predstavniki sindikata Neodvisnost poslovodne organe opozorjali na nepravilnosti, jih niso odpravili. Če jih ne znajo ali nečesto, naj odidejo. Prep bomo dosegli uspeh v podjetju, če bomo dali na prisilni dopust

slabega direktorja, kot pa če damo množico delavcev. Strokovnjakom, ki so to že, če imajo visoko izobrazbo, smo povečali plače zaradi njihove strokovnosti. Zahtevamo sedaj rezultate teh strokovnjakov in njihove strokovnosti.

Ravno tako kot civiliziran svet noče sodelovati z državami, kjer se kršijo osnovne človekove pravice, prav tako razviti svet ne bo kupoval izdelkov od podjetij, v katerih so delavci potisnjeni na raven suženjskega dela, da se komaj preživijo. Poleg tega pa so onemogočeni uveljavljati svoje pravice prek sindikata, za katerega se bodo sami prostovoljno odločili. Zanikanje sindikalnih pravic je zanikanje osnovnih človeških pravic. Zato naj direktorji in poslovodniki, delodajalci in lastniki, ki ne priznavajo sindikalnega pluralizma in koristnosti sindikatov pri zglaševanju nasprotij, odidejo sami, sicer jih bo povozil čas, trg ali sindikat.

Da je sindikalizem na Slovenskem zelo zapostavljen, se vidi iz tega, da podjetja, ki so bila ali so še družbena, plačujejo iz dohodka podjetij, določeni odstotek za članarino v Gospodarski zbornici, tako jugoslovanski kot slovenski. Zakaj ne bi isti odstotek podjetja plačevala tudi sindikatom, ki so zastopniki dela, če že plačujejo članarino zastopnikom kapitala, podjetja pa so še v družbeni lasti. Ali direktorji in Gospodarska zbornica kot delodajalci nimajo svojega denarja, da bi sami plačevali članarino v svoji organizaciji, tako kot plačujejo delavci v sindikatih? Kakšni delodajalci pa so, če nimajo svojega denarja?

Na koncu predlagam še, da poleg spominskih tabel na uvrstnih stavbah podjetij, kjer piše, da smo izročili tovarne v roke delavcem, napišemo, da te tovarne prehajajo v roke delodajalcem, kdorkoli se že predstavlja pod tem imenom.

B. Ličof predsednik, SKEIS-Neodvisnost

Gospodarstvo – naša uničena moč

Ali je bolje ne narediti nič in čakati na postaji vlak, ki ne prihaja? Morda je bolje peš oditi proti cilju.

Naša spoštovana vlada pravi, da je storila vse, kar je v danih okoliščinah mogoče in v njeni moči. Naj pripomnim, da se kvalitivni premiki v gospodarstvu in v življenju ne delajo v danih okoliščinah, ampak v novih, v takih, ki gospodarstvu dovoljujejo opravljati svojo funkcijo. Vlada mora take okoliščine vsaj predlagati. Če nekdo uporabi vso svojo moč, bi se lahko vprašali, ali je s tem uporabljena tudi vsa energija – morda celo vsa ustvarjalna moč. Kar ni razveseljivo.

Osnovna naloga gospodarstva je ustvarjati stvari, ki jih še ni, kakovost, ki je boljša od sedanje, ustvarjati postopke, ki omogočajo, da z manj truda proizvedemo blago in imamo tako več dobička pri nižji ceni. Osnovna naloga gospodarstva je nenehno ustvarjati in tekmovali. Ko ustvarjamo, na neki način posnemamo Boga, ki je kot prvi ustvarjalec – stvarnik vsem za zgled. Ker je ustvarjanje božje delo, tudi njegovih posnemalcev ni na pretek. Tudi gospodarska politika je ustvar-

janje. Naj bi bila. Ustvarjanje kot pot k popolnosti. Ali smo s tem, kar delamo, kar ukrepa vlada, tam in tako, da se lahko označimo za popolneže, da smo naredili vse, kar je v naši moči? Po mnenju pisca tega pisanja: ne!

Zakaj je gospodarstvo v težavah? Bistvo recesije je v mlajših podjetnikih. V strahu pred negotovim jutrišnjim dnevom. In v skrajno ziherskem reagiranju in pa v obnašanju, ki živi znotraj danih okoliščin. Naj še enkrat sklepam: naloga vlade je, da podjetnika odpelje stran od teh (danih) okoliščin. Kako spodbujati podjetnike? Na različnih koncih sveta na različne načine. Mislim, da je pri nas pomemben element pogum, ki je v (mili) slovenski duši komaj ohranjen. Se posebej, če ga razumemo kot tisti korak, ki ga podjetnik lahko naredi šele, ko je že dosegel nekdo raven in so že zadovoljene njegove osnovne potrebe. Ta želja po popolnosti, zmognost zaznavanja neskladij nora ali pa tudi samovšečno prepričanje, da si lahko najboljši na svetu – vse to so elementi, iz katerih se lahko rodijo giganti. Za te korake sta potrebna samozavest in zdrav ponos. Tudi tu so skarje pri vladi. Ni podjetnika, ki kaj velja in ne verjame vase. Ali vlada verjame vase? Ali s svojimi dejanji na gospodarskem področju spodbuja, daje moč, energijo?

Poleg poguma, samozavesti in ponosa so potrebni še zgled ali visok cilj in pa morala in znanje in izkušnje, malo naklonjenosti oblasti in še kaj. To so lastnosti vsakega uspešnega podjetja in zagotavljajo uspeh.

V našem kraju in času pa poleg normalnih zahtev nastajajo tudi državotvorne poteze. Osamosvajanje. Razmišljanje z lastno glavo. Gospodarska politika pa naj bi v takih razmerah imela tudi nacionalno noto. Hladen ali celo leden odnos do nastajajočih sprememb v narodu, v dušah, v srcih in v mišicah po mojem mnenju ni dovolj. Na nekaterih področjih naj bi tudi vladna navodila sledila težnjam v smeri odločitev, ki začenjajo skrbeti za svojo usodo. Tako področje je uvajanje lastne monetarne politike. Žal je nenavadna in slabo razumljiva izjava vlade, da je namreč uvajanje lastnega denarja zapleten postopek. To je menda jasno. Lastni denar in odločanje o denarnih tokovih si baje nekateri predstavljamo preveč preprosto. Morda. Vendar pa si lastni denar vsaj predstavljamo.

Ali je zaradi čakanja na čas, ko bo Slovenija prisiljena sama začeti urejati to področje, prišlo do siromašenja nacionalnega gospodarstva in ali je naša ljuba vlada tu kaj kriva? Žal odgovorjam, da je po mojem prepričanju kriva, ker se ni uprila očitnim spodrsiljam, kot je tečaj dinarja, ki ne siromaši samo izvoznega gospodarstva. Menim, da je prišlo do močnega siromašenja gospodarstva tudi zaradi vztrajanja na pozicijah, ki jih baje moramo spoštovati, ker smo še v Jugoslaviji. Zato tako stanje smo krivi sami in nihče drug.

Je to pisanje napad na vlado in na posameznike v njej? Je in ni. Je pa napad na naš pamet in poziv, da boj za samostojnost razumemo tudi kot uporabo lastne glave in spoštovanje samega sebe. Tudi mi smo sposobni velikih dejanj. Tega naroda ne bo vzelo hudič – tudi z vladno pomočjo ne.

Zvone Žagar, Ljubljana

za vašo propagandna sporočila

naš
pribor
za
pisanje

TVORNICA OLOVAKA
ŠKOLSKOG I UREDSKOG PRIBORA
ZAGREB

specijalna prodaja
tel. 041/171-422/150,224
telex: 21458
telefax: 041/573-422
Poljačka 56, 10190 Zagreb

V VIDMU ZNAMO S PAPIRJEM.
NA SVETOVNIH TRGIH SMO DOMA
IN ODGOVORNOSTI DO SVOJEGA OKOLJA
SE ZAVEDAMO.
S PODJETNIM RAZVOJNIM PROGRAMOM
SMO SE SPOPRIJELI IN ODLOČENI SMO,
DA SI Z NJIM ZAGOTOVIMO BOGATEJŠO
PRIHODNOST.
VELIKO NAS JE, A ZA STROKOVNJAKE,
KI BI NAM ODGOVORNO IN PODJETNO POMAGALI,
SO ODPRTA VRATA.
S TEM OGLASOM RESNO MISLIMO!

Podjetje Videm – celuloza, papir in papirni izdelki Krško

objavlja
oglas za naslednja prosta delovna mesta:

1. pomočnika glavnega direktorja za predelavo
2. pomočnika glavnega direktorja za trženje in direktorja trženja
3. pomočnika glavnega direktorja za finance in finančnega direktorja

Pogoji:
pod 1. – VII. stopnja strokovne izobrazbe papirne ali kemijske tehnologije, grafike, strojništva ali druge ustrezne smeri in najmanj 3 leta delovnih izkušenj na navedenih področjih
pod 2. in 3. – dipl. ekon. in najmanj 3 leta delovnih izkušenj pri trženju oziroma pod 3. na področju financ
Program dela, ki ga morajo kandidati poslati do 5. 12. 1990, mora vsebovati organizacijsko strukturo področja, ki ga bo posameznik pokrival
program mora biti v skladu s cilji firme
prikazan naj bo način uresnitve ciljev, ki zadevajo posamezno področje.

Drugi pogoji:
– organizacijske sposobnosti
– aktivno znanje vsaj enega tujega jezika
– zaželeno so menedžerska znanja

Kandidati naj oddajo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom v 15 dneh po objavi oglasa.

Dodatna pojasnila lahko kandidati dobijo v kadrovski službi podjetja.

